

POLITICAL SCIENCE-II

Time : Three Hours

Maximum Marks : 100

Note : Attempt one question each from Sections A, B, C and D carrying 15 marks each. Section E is compulsory consisting of 10 short answer questions carrying 4 marks each.

SECTION-A

- I. Discuss the appointment, powers and functions of Indian Prime Minister. 15
 II. Describe the composition and powers of Supreme Court. 15

SECTION-B

- III. Critically evaluate the nature of Party System in India. 15
 IV. Discuss in detail the organization and ideology of Shiromani Akali Dal. 15

SECTION-C

- V. What do you mean by Voting Behaviour? Discuss the factors which determine the Voting Behaviour in India. 5, 10
 VI. What is the meaning of Regionalism? What are the causes of its rise in India? Discuss some measures to resolve this problem. 5, 5, 5

SECTION-D

- VII. Discuss the emerging trends in Indian Politics. 15
 VIII. What do you mean by Foreign Policy? Explain the main determinants of India's Foreign Policy. 5, 10

SECTION-E

- IX. Give brief answers to the following questions :
 (a) How the State Council of Ministers is formed?
 (b) What do you mean by Judicial Activism?
 (c) Describe two Administrative Powers of the High Court.
 (d) Describe any four important policies of Indian National Congress.
 (e) Write the various methods of working of Pressure Groups in India.
 (f) Write the names of two important Student Pressure Groups.
 (g) How the Chief Election Commissioner can be removed from his office?
 (h) Give arguments in favour of Reservation for Dalits.
 (i) "In India, Politics has been caste-cised." Discuss.
 (j) Does India's policy of Non-Alignment relevant today?

4×10=40

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A, B, C ਅਤੇ D ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 15 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ E ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 10 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4-4 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ- I

- I. ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 15
 II. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 15

ਭਾਗ-B

- III. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਦੌਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸਰੂਪ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 15
IV. ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 15

ਭਾਗ-C

- V. ਮੱਤਦਾਨ ਵਿਹਾਰ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੱਤਦਾਨ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 5, 10
VI. ਖੇਤਰਵਾਦ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ? ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿਉ। 5, 5, 5

ਭਾਗ-D

- VII. ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਉੱਤਰਦੀਆਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 15
VIII. ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਰਧਾਰਕ ਤੱਥ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 5, 10

ਭਾਗ-E

- IX. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸੰਖਿਪ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :
- (a) ਰਾਜ ਦੀ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦਾ ਗਠਨ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
  - (b) ਨਿਆਇਕ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲਤਾ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
  - (c) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਲਿਖੋ।
  - (d) ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਚਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੀਤੀਆਂ ਲਿਖੋ।
  - (e) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਦਬਾਉ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਤਰੀਕੇ ਲਿਖੋ।
  - (f) ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਬਾਉ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
  - (g) ਭਾਰਤੀ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪਦਵੀ ਤੋਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
  - (h) ਦਲਿਤਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿਉ।
  - (i) "ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਜਾਤੀਕਰਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।" ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
  - (j) ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਗੁਟ-ਨਿਰਲੇਪਤਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਰਥਕ ਹੈ?

4×10=40